

Mythologia, Venise, 1567 - I, 14 : De lustrationibus

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre I

[Mythologia, Francfort, 1581 - I, 14 : De lustrationibus](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre I

[Mythologie, Paris, 1627 - I, 14 : Des Expiations](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre I

[Mythologie, Lyon, 1612 - I, 14 : Des purgations](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - I, 14 : De lustrationibus, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/798>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ)

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 18v°-19v°

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiae.

aduocarent supra congestum tumulum ascendebant, atque inde ter animas altissima voce vocabant ipsorum mortuorum, ut ait Euripides in Orestie;

μηδεπέπιστε μάλα τινα μετ' αὔγεσσα.

καὶ ταῦτα οὐδὲ πολὺ κακεῖται τέλος ταῦτα.

Mulsumque sparge, lactis atque asperginem,

Tumuloque summo stans loquare talia.

Quod si vocatæ anime ad has exequias non accederent, inter mortuos illi non numerabantur; quare ita scriptit Verg. lib. 1. Aneid.

IO

Spemque metumque inter dubius seu viuere credant.

Sive extrema pati: nec iam exaudire vocatos.

Ac de mortuorum exequiis satis, nunc de lustrationibus dicamus.

De lustrationibus. Cap. XLI.

Et quoniam omnis antiquorum theologia ad homines ad probitatem, & ad metum Deorum de lucendos spectabat; idcirco minime grata Diis immortalibus illa sacrificia fore tradiderunt, quæ ab iniuria hominibus offerebantur. Iea leges rite faciendorum luctorum, omnem prius iniquitatem, omnemque crudelitatem deponere iubebant, cum illi, qui aliquo flagitio polluti ad aras accesserint, nullo pacto a Diis audiri, sed magis etiam illorum iram in te concitare, crederentur. Ea de causa non solum homines, sed animalia etiam, & loca, & vasa prius purgabantur, quam ad aram admitterentur. Siebant autem lustrationes, tunc expiationes, non simplici modo: nam antequam ad sacrificia veniretur, lauabantur victimæ, ne vilam profusam ordem haberent, atq; loca a sacrificiis sulphuris odore leviter perfundebantur; hec tellatur illud Iuvenalis;

cuperent lustrari & qua darentur

Sulphura cum tædis.

Sic etiam apud Homerum in lib. 16. Iliad. poculū expiatum atque purgatur prius sulphure, quo usuri sunt in sacrificiis, deinde aqua perenois fluuii lauitur, ut patet in his;

τοὺς τότε οὐδὲ καθέτει ταῦτα πρότερον.

Pρότερον θυστα διὰ τούτων καθέτει ταῦτα πρότερον.

Nίκαιον τούτοις γῆρασκος, ἀφίανον τούτοις γῆρασκος.

Deprompsit theca; purgauit sulphure primum.

Potis lauit puris lymphæ labentibus vndis,

Inde manus lauit, tunc haufit munera Bacchi.

Addebantur oua etiam his lustrationibus, quæ vna cum sulphure vrebantur, ut est apud Ouid. lib. 1. De arte.

20

Et veniat quæ luffret anus lectumq; locumq;.

Præferat & tremula sulphur & oua manu.

In his lustrationibus parui porcelli vrebantur, quos nominarunt ~~ταῦτα πρότερα~~. Postea vero quam loca sulphuris accensi fumo lustrauissent, mos erat saltem in squam conicente, & ramo vel lauri vel oliue vel alterius arboris, quæ esset illi Deo, cui sacra siebant, consecrata in illam aquam demerso locum leviter irrorare, quod siebat iure lustrationum, ut significauit Theocr. in parvo Hercule;

ταῦτα πρότερα πρότερα

Ovid.

Spuma, tauris & ibis purganda ut res patet
talis est iuris lustratio ab aliis ibidem.
Incenso purganda domus est sulphure primum
Puro: tum talis lex velut est, mittatur in undam,
Atque coronatum decet hac perfundere ramo.

Neque villa satis legitima putabatur tuille lustratio, nisi quæ fieret ab illis,
qui ad orientem solem suffident conueniunt; veluti scriptum reliquit his ver-
bis Cratinus in Chironœ;

Aproposito loquuntur in litteris.
Ex aliis quod lustratio non sufficit,
cum ratiō, ut dicitur in ratiōne pateret.
Age vero ad autoram primum omnium consiste,
Et capite manibus iuncum magnum;
Funde hanc aquam e crateribus funde.

Spargebantur autem ter illi, qui lustrationis aqua irritabantur, ut ait Virgil. lib. 6.

Idem ter socios pura circumculit unda
Spargens rore leui, & ramo felicis olim.

Cum fierent etiam lustrationes aruorum, ter hostiae circa fruges ageban-
tur, ut ait idem in primo Georg.

Terque nouas circum felix eat hostia fruges.

Si quis igitur, ubi aliquis fuisset mortuus, vel in locum impurum ingressus
esset, ille hac aqua ita perfundebatur; quare cum Iuno descendisset ad inse-
ros, ad superos reditura ita lustratur ab Iride, ut est lib. 4. Metam.

Leta redit Iuno; quam cœlum inteat parantem
Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris.

Veruntamen non sine quibusdam precibus hac aqua spargebantur, ut est
apud Ovid. lib. quinto;

Spargit & ipse suos lauro rorante capillos.
Incipit & solita fundere voce preces.

Et in septimo Metamorph.

Ter se conuertit, ter sumptis flumine crinea
Irrorauit aquis; ternis & hiatibus ora
Soluta.

Ante omnia porro lustrationum genera manus luere ad aras accessuris ho-
minibus erat necessarium; cum aras ipsorum Deorum precantes essent de-
more apprehensuri: neque licet illotis manibus, aut aliqua sorte pollutis ad
aras accedere; quare inquit Hector lib. 6. Iliad. apud Hom.

Non debet illotis manibus libare superas.
Non decet illotis manibus libare superas.
Vina loui, pudor hoc prohibet fecisse; cruento
Turpatum me & cede virum Diis fundere vota.

Nam non modo ad aras accedere pollutis non licet, sed neque Deos qui-
dem precari. erat illa præterea lustrationum differentia, ut qui superis fa-
cilius accipiunt, toti laudentur, si beri posset; in autem latem manus, ac
litteris inferis tenui aqua tantum litorabantur; ut patuit ex superioribus.

Follue-

Mythologiae.

Polluebantur etiam qui infseptum cadaver in itinere conspergissent, nisi tenuem poluerem siltam iniecissent, ut est apud Soph. in Oedip. Tyranno. polluebatur, etiam ager vel classis, quæ inhumatum cadaver haberet, ut illud est Virgil. lib. 6.

Præterea iacet exanimum tibi corpus amici.

(Heu nescis) toramque incellat funere classem:

- 10** Quod nisi sepeliretur, publicæ aliqui calamitatis causa puebatur, nisi tñ impij, & Deorum inimici planè haberentur illi, qui mortui essent; tunc enim publicarum calamitatium autores erant illi regionibus, in quibus essent sepolti, nisi id oraculi iullo factum fuisset; sicut de oedipode scriptum reliquit Lysimachus Alexandrinus libro 13. retum Thebanarum hoc pacto; ceteris regionibus, quæ non habent Deos, hanc uirtutem puebatur, exinde si fuerint, id est quod puebatur ex propria deitate deorum, si deus sapientia auctor deus tristitia, ut in regione caloris pene omnes illorum dicitur. etiamnam ab eis in quibus calamitatis regiones habentur omnes, si Ceres alicuius districtus sit, in aliis unde quibus auctor auctor est, non quippe, si deus auctor non est omnibus, sed auctor auctor non est, sed auctor deus proprie, ut puebatur, ut puebatur in regione caloris, ut fuit puebatur in regione frigidi.
- 20** Cum mortuus esset edipus, cumque amici illi Thebis sepelire pararent, Thebani ob præteritas calamitates, quia is esset impius, id facere vetterunt, tunc illi in locum quendam Eteonum nomine asportantes illum sepelierunt, cù vero quendam calamitates regionem inuasissent, loci eius incolæ rati sunt causam illarum esse, quod ibi sepultus esset edipus, quare iusserunt eius amicos ipsum efferre de regione. Illi ob illa quæ contigerant ambigui quid sibi agendum sit, cum capientes in Eteonum detulerunt: qui cum vellent eum clam sepelire, per noctem in loco sacrato Cereri humarunt, qui locus is esset ignorantes, verum cum res cognita fuisset, incolæ Eteoni miserunt ad oraculum qui percundarentur, quid esset agendum: quibus responsum fuit supplicem Dex non esse remouendum, quare ibi demum sepultus est, at nunc dicendum de victimis.

De victimis. Cap. XV.

30 Rat præterea non pars diligentia in eligendis victimis in singulorum Deorum sacrifice; cù alii Diis bonis ut prodestant, alii malis ne obferrant, cederentur. Nam malis nigra, bonis alba, conuenient; sterilibus steriles, fertilibus prægnantes, maribus mares, feminis feminæ. ut Telluri prægnans iuuencia maestabatur, Proserpine sterilia, Cereri non mare sive, sed feminæ res sacra fiebat; at Bacco non capra sed hircus maestabatur. Præterea victimæ ob aliquam nominationem ligantur maestabantur, ut quouscunq; ob celeritatem, ut est apud Ouid. lib. 1. Fallorum;

Placat equo Perles radiis Hyperiona cinctum,

Ne detur celeri victimæ tarda Deo.

Cereri vero, præter primicias frugum, porta offerebatur ac cedebar, quod est id animal, inuentis ipsius Dex interficuum, ut ait idem Ouid.

Prima Ceres auidæ grana eis sanguine porox.

Vt ea suæ merita cede nocentis opes.

Sic